

Svět vědy záhadný i zábavný

Vlastní jména okolo nás – zeměpisná jména

Mgr. Jaroslav David, Ph.D.

Katedra českého jazyka Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě

Kontaktní e-mail: jaroslav.david@osu.cz

Web: www.osu.cz / www.jardavid.ic.cz

SLOVNÍK POJMŮ	
	Jméno označující jedinečný objekt, např. osobu, město, firmu či instituci, např. <i>Pavel Kučera, Havířov, Opava, Dunaj, Arcelor Mittal, Ostravská univerzita</i> . Opakem je apelativum/obecné jméno , např. <i>muž, město, řeka, škola</i> .
	Vlastní jméno zeměpisné, např. <i>Orlová, Dětmárovice, Olomouc, hora Praděd, řeka Olza, Beskydy, přehrada Těrlicko</i> . Dělí se na místní jména a pomístní jména .
	Vlastní jméno zeměpisné, které pojmenovává objekt typický pro městské prostředí – jméno ulice, náměstí, kina, restaurace, hotelu apod., např. <i>Masarykovo náměstí, Masná ulice, Hlavní třída, kino Radost, hotel Černý orel, obchodní dům Máj</i> .
	Oslavné jméno, které nejčastěji pojmenovává objekt podle význačné osobnosti; často je motivováno ideologicky a politicky a mnohdy nemá dlouhé trvání; např. <i>Leninova ulice, Zápotockého třída, Masarykovo nádraží, Havlíčkova Borová, Havířov, Leningrad, Washington</i> .

Přiřaďte termíny k jejich vysvětlením a pokuste se nalézt jejich českou podobu:

urbanonymum toponymum onymum/proprium honorifikační jméno

Seznam literatury:

-
-
-

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ÚKOL 1

Rozhodněte, který výklad zeměpisného jména je správný:

- A) Jméno vzniklo podle toho, že tam doma slavili, např. svatbu, nebo narozeniny, a nechodili do hospody nebo do restaurace.
- B) Jméno vzniklo ze starého osobního jména *Domaslav*.
- C) Jméno vzniklo podle toho, že místní sedláci vyráběli máslo. Protože doma, ve své obci, měli moc másla, vesnici začali říkat lidé z okolí *Domaslovice*, a z toho pak vznikl název *Domaslavice*.

ÚKOL 2

Pokuste se vysvětlit původ zeměpisného jména:

Havířov

Lysá hora

Bludovice

Darkov

Český Těšín

Ostrava

Beskydy

Praha
.....

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ÚKOL 3

Přiřaďte přípony k vysvětlení (horní řádek). Ke každému zeměpisnému typu napište tři příklady (dolní řádek):

-ava

-ov/-ín

-ice/-ovice

-štejn/-ek/-berk/-dorf

	Nejčastěji jde o místní jména vzniklá z osobních jmen. Říká se jim čelední jména , neboť označovala obyvatele, „lidi, kteří patřili svému pánovi“.
	Jména, která se tvořila z mužských osobních jmen. Říká se jim přivlastňovací jména , neboť říkala, „čí je to majetek, statek, ves“.
	Přípona je typická pro názvy řek. Je svým původem blízká latinskému slovu <i>aqua</i> , „voda“. Někdy se objevuje i ve jménech měst, které se nacházejí na břehu dané řeky.
	Přípony se objevují ve jménech německého původu. Často se přizpůsobují češtině a komolí se.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SKUPINOVÝ ÚKOL

Vytvořte slovníkové heslo do internetové encyklopedie Wikipedia.

Jméno:

Název školy:

Ročník:

Název hesla:

Seznam použité literatury:

-
-
-
-
-

Znění hesla:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ